

BESLISNOTA

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2025-0000219908

Datum

5 maart 2025

Opgesteld door



Samengewerkt met

CIO Rijk, VNG, IPO, UvW

Aan StasBZK
Van DGDOO

nota

Beslisnota Overheidsbreed standpunt inzet generatieve AI

Aanleiding

- Om het voorlopig standpunt generatieve AI voor de Rijksoverheid uit 2023 te herijken,¹ is de afgelopen maanden een interbestuurlijk traject opgestart met de koepels van de medeoverheden en het Rijk om tot een standpunt (bijlage II) en een (ondersteunende) handreiking (bijlage III) te komen die binnen de hele overheid op draagvlak kan rekenen. In bijlage I vindt u de begeleidende Kamerbrief.
- Hierbij is nadrukkelijk rekening gehouden met het bieden van meer ruimte voor innovatie en de kansen van generatieve AI voor overheidspartijen, binnen de wettelijke kaders.
- Inmiddels hebben alle relevante (ambtelijke) gremia ingestemd met het standpunt en de ondersteunende handreiking en is deze gereed gemaakt voor verzending.

Geadviseerd besluit

Akkoord gaan met verzending van het standpunt en de handreiking (inclusief begeleidende Kamerbrief) aan de Tweede Kamer.

Kern

- In vergelijking met het voorlopige standpunt, dat vanaf december 2023 geldt, geeft dit standpunt meer ruimte voor innovatie en staan de kansen die generatieve AI biedt voor de overheid centraal. Dit wordt bijvoorbeeld bereikt door minder nadruk te leggen op specifieke risicoanalyses en meer aandacht te geven aan de meerwaarde van deze technologie, mits deze in lijn is met geldende wet- en regelgeving.
- Daarnaast wordt in de inleiding van het standpunt veel meer stilgestaan bij de kansen die deze technologie biedt.
- Concreet worden in het overheidsbreed standpunt de volgende voorwaarden gesteld aan ontwikkeling, inkoop of het gebruik van generatieve AI:
 - o Er moet een gedegen risicoanalyse zijn uitgevoerd voordat generatieve AI kan worden ingezet;
 - o De juiste rollen zijn betrokken bij het besluitvormingsproces over de inzet van (een) generatieve AI(-toepassing);
 - o Bij het inkopen van generatieve AI-modellen en/of applicaties zijn (specifieke) afspraken gemaakt met de leveranciers.

¹ <https://open.overheid.nl/documenten/814ad0a2-7e14-4fc4-8dac-1d4a3e0b02ba/file>

- Daarnaast wordt benadrukt dat voor overheidsmedewerkers het gebruik van generatieve AI-toepassingen onder consumentenvoorwaarden, ook voor individueel gebruik, niet toegestaan is omdat er met de leveranciers geen afspraken kunnen worden gemaakt. Verkenningen van nieuwe (generatieve) AI-systemen zijn toegestaan in een gecontroleerde niet-productieomgeving, mits er geen gevoelige of vertrouwelijke data worden gebruikt.
- Overheidspartijen krijgen een overgangperiode tot het einde van 2025 om te voldoen aan het standpunt.

Onze referentie
2025-0000219908

Datum
5 maart 2025

Toelichting

- Ook bevat het overheidsbrede standpunt enkele meer richtinggevende en vrijblijvende elementen:
 - o De inzet van open-source generatieve AI-modellen en -systemen (of het hiernaartoe werken²) wordt aangemoedigd, mits dit geen aanzienlijke risico's vormt voor de veiligheid.
 - o Het inkopen of inzetten van Europese en Nederlandse generatieve AI-modellen wordt aangemoedigd.
 - o Er wordt aangegeven dat het van belang is om bij de inzet van generatieve AI nadrukkelijk aandacht te hebben voor aspecten als AI-geletterdheid bij overheidsmedewerkers.

Proces

- Het standpunt en de handreiking zijn tot stand gebracht door actieve samenwerking met alle overheidslagen.
- De stukken zijn geaccordeerd door het Overheidsbreed Beleidsoverleg Digitale Overheid (OBDO) van 11 februari, CIO-Beraad van 19 februari (als hamerstuk) en de Bestuurlijke Commissie van de Unie van Waterschappen op 7 maart. Ook de ambtelijke en bestuurlijke gremia van de VNG en IPO hebben al ingestemd met de stukken.

Communicatie

In afstemming met woordvoering (en evt. de medeoverheden) wordt een passend moment voor de lancering bepaald. Het standpunt en de handreiking worden nog opgemaakt in de Rijkshuisstijl voor verzending.

Vervolg

De handreiking is een levend document en zal – in samenwerking met departementen, medeoverheden en uitvoeringsorganisaties – regelmatig worden bijgewerkt.

Bijlagen

| Volgnummer | Naam |
|------------|---|
| 1 | Begeleidende Kamerbrief |
| 2 | Overheidsbreed standpunt inzet generatieve AI |
| 3 | Overheidsbrede handreiking generatieve AI |

² Dit biedt ook ruimte voor ontwikkelaars die hier de komende jaren (eventueel) naar toe willen werken.